

Domoljub

V Ljubljani 22. marca 1944

57 - Štev. 12

Pomlad življenja

Modrosti manjka

Dandanes je svet tako ponosen na svojo znanost. Nekateri znanstveniki so tako strašno zaverovani v svoje znanje in znanost, da se imajo za ljudi višje vrste, kar je skoro na las podobno napuhu in prevzetosti. Znanost, znanosti — tako oznanjajo sami svojo slavo in si drug drugemu kade, v čemer so pa tako močno podobni otročičem, ki se gredo učiteljci. Ti in taki »znanstveniki«, kateri so s svojim puhlim znanjem zastrupili toliko mladih duš in povzročili tudi v naši domovini sedanje nepopisno gorje, so v svoji domišljavi znanosti ostali kakor otroci brez vsakršne modrosti. Na svetu so živeli že veliki možje, ki so po svojem umu daleč prekašali sedanje »znanstvenike«. Pa ti ljudje so prav zato, ker so bili modri, vedeli le to, da nič ne vedo. Saj je znano, kaj je dejal sloveči modrijan Sokrat: Vem le to, da nič ne vem. Modri možje namreč vedo, da človeško znanje sicer nekaj velja, da pa je vpiro vesoljnega stvarstva tako majekeno in priličkavo, da se z njim res nekaže bahati.

Odkod življenje? To je še danes velika uganaka, ki je ni rešil še noben znanstvenik. Sloveč znanstvenik je dejal, ko je obravnaval vprašanje, odkod je prvo življenje prišlo na svet: »Ne vemo in ne bomo nikdar vedeli.« Ta znanstvenik je bil moder in njegovo znanje je bila modrost.

Drugi francoski znanstvenik, ki je v sredi brezbožnega sveta ohranil ponosno vero svojih staršev, je na vprašanje tovarišev, zakaj veruje v Boga, ko pa je tako učen, odgovoril: »Verujem v Boga, ker sem učen — tako vani povem. Če bi pa bil še bolj učen, bi pa veroval tako globoko, kakor veruje naša brelokna kmetica.« Bil je velik učenjak ter dobitnik človeštva. Bil je zaradi tega tudi moder, ker je vedel, da modrosti življenja ne more zameniti nobena veda, če ni zraven vere.

Ta modrost naše vere nas uči, česar nikdar nobena znanost in veda ne bo mogla dognati ne razumeti: Bilo je nekdaj, ko ni bilo ne človeka, ne živali, ne rastlin, ne rudnin, bil pa je Bog od vekomaj do vekomaj.

Vera nas uči, da je tudi naša duša košček te božje večnosti, saj je ustvarjena po božji podobi in podobnosti. Bog nima ne začetka ne konca, duša ima pa začetek, konca pa nima. Bila je ustvarjena, pa ne bo umrla. Vse nime, duša pa ne bo nikdar minila. Tisoč let bo minilo, narodj sveta bodo izumrli, tvoja duša pa bo živeła v neskončno večnost.

Tisti, ki se zanaša zgolj na svojo vedo, pa prezira vero, je podoben pridnemu kmetu, ki je garal in se trudil noč in dan, pa ni nikamor prišel. Doma pod streho pa je imel lepo podobo, ki je bila ohranjena od prejšnjih rodov. On pa jo je kot praktičen gospodar vrgel med staro šaro in jo hotel še v ogenj vreči. Pa je nekega dne prišel k njemu kupec, ki je zagledal opraseno in zavrženo podobo ter jo hotel od njega kupiti. Za par lir jo je dobil od kmeta. Lahko si mislite, kako se je kmet prestrašil, ko je nekaj tednov kasneje zvedel, da je tisti kupec njegovo podobo prodal muzeju za 100.000 lir! Zdaj šele je spoznal, kako veliko dragocenost je bil zavrgel. Vsakdo izmed nas pa tako dragocenost nosi v sebi. To je naša duša, božja podoba.

Zanašamo se na svojo znanost in na svojo vedo, pri tem pa pozabljamo na dragocenost, ki nam jo nudi naša vera. Modrost je tista, ki nam velela verovati. Vera je modrost. Kdor pa se odklanja le na svojo vedo, pa ne veruje, je po božji besedi — bedak!

Vojni dogodki preteklega tedna

Boji v Italiji

Nemško uradno poročilo dne 14. sušca se glasi, da na italijanskem bojišču že nekaj dni ni bilo pomembnejših bojev. — Pač pa so nemška letala pri Nettunu sestrelila 7 sovražniških letal. Nemški podmorniški lovci so v Sredozemskem morju uničili sovražno podmornico.

Zato pa sporoča nemško uradno poročilo 15. sušca, da je sovražnik pri Nettunu po močnem topniškem obstreljevanju zapolnil več hudih napadov, ki so pa bili razbiti ter je sovražnik imel mnogo izgub. Nemci so vjeli več sovražniških vojakov. — Ameriški bombniki so spet napadli mesto Rim ter prizadeli mnogo škode in izgub med prebivalstvom. Nemška letala so napadla Neapelj ter poškodovale skladišča ter 4 prevozne ladje.

Na mostišču pri Nettunu je sovražnik, kakor se glasi uradno poročilo 16. sušca, izvedel več napadov, ki pa so bili s protinapadi odbiti. — Na južnem bojišču je sovražnik nenavadno močno napadel kraj Cassino, kjer pa so nemške čete junake odbile vse napade.

Na tem bojišču je sovražnik svoje napade nadaljeval tudi prihodnji dan, kakor naglašata nemško uradno poročilo 17. sušca, ki pravi, da je sovražnik najprej kraj Cassino silovito bombardiral, nakar je udaril v napad z močnimi oklepniškimi silami. Ena sovražna skupina je res vdrla v kraj, toda nemški padalci so jo v protinapadu vrgli spet iz mesta. Drugod ni bilo posebnih bojev.

Kakor se glasi uradno poročilo 11. sušca, je drugi dan na tem bojišču bilo bolj mirno, zato pa je sovražnik na nettunskem bojišču z oklepniški napadom zlasti južno od Aprilije. Bil pa je odbit. Dne 10. sušca so ameriška letala spet napadla mesto Rim ter napravila obšutno škodo. Nemški lovci so zbili 6 sovražniških letal.

Po uradnem nemškem poročilu dne 13. sušca prejšnji dan sta italijanski bojiščih ni bilo hujših bojev, razen »izvidniških in udarnih spopadov.

Silni boji na vzhodu

Na vzhodu divjajo zdaj silni boji, kakor nam povedo poročila. Nemško uradno poročilo dne 14. sušca naznanja, da so zdaj na južnem odseku vzhodnega bojišča v blatnem močvirju strašni boji, v katerih nemški vojaki junško odbijajo nadmočnega sovražnika. Nemške čete so v umikalnem gibanju izpraznile mesto Herzon. — Zlasti hudi so bili boji južno od Konstantinova ter vzhodno od Tarnopolja, kjer so nemški protinapadi bili uspešni. — Tudi pri Neviju je sovražnik huje napadal, bil pa je odbit.

Dne 15. sušca omenja nemško uradno poročilo, da so sovražne čete zaman skušale na jugu motiti nemško umikalno gibanje. Pri Tarnopolu so bili hudi boji, kjer so Nemci uspešno napadali. — Pri Neviju je sovražnik malce popustil, ko je prejšnje dni bil tako krvavo odbit.

Dne 16. sušca govori nemško uradno poročilo, da se Nemci na obeh straneh reke Ingul ter pri Kirovem gradu po načrtu umikajo, pri čemer jih sovražnik skuša motiti. Zato so Nemci tukaj v hudih bojih. — Pri Tarnopolu so Nemci s protinapadi vrgli napadajočega sovražnika daleč nazaj. Pri tem so sovražne čete bile razbite. Severno od Dubna je sovražnik prešel v napad, pa je bil odbit. Prav tako je bil odbit sovražnik pri Neviju, med tem ko so nemške čete pri Narvi v svojem napadu napredovale ter zasedle novo ozemlje.

Pri Kriu je sovražnik, kakor navaja uradno poročilo 17. sušca, zaman napadal. Pri napadih na Nikolajev je sovražnik imel hude izgube. Nemško topništvo je razbilo sovražne poskuse, da bi prekoristil reko Bug. — Pri Vinici in Tarnopolu se nemške čete uspešno ustavljajo sovražniku.

Kmetijska zbornica Ljubljanske pokrajine

Na podstavi členov 7—9 uredbe obersten Kommissars in der Operationszone »Adriatisches Küstenland« o ustanovitvi kmetijske poverjenstva za Ljubljansko pokrajino z dne 22. januarja 1944, št. 17, Službeni list št. 31/12 in na podstavi čl. 1. naredbe o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943, št. 4, Službeni list št. 273/86 iz 1943, je šef Pokrajinske uprave general Rupnik izdal odredbo, s katero se ustanavlja v Ljubljanski pokrajini Kmetijska zbornica.

O tem, da današnji čas važnem dejanju je treba upogovoriti nekaj besedi. Kmetijska zbornica pri nas ni nova ustanova, saj je v Jugoslaviji tedanja vlada ustanovila Kmetijske zbornice, med katerimi se je najbolje obnesla Kmetijska zbornica za Slovenijo v Ljubljani. Ta je v teku tistih malo let mnogo storila za dvig kmetijstva in kmetijskega stanja pri nas. Italijani eo leta 1942 uvedli v naših krajih svoj red fašističnih korporacij, pri čemer je Kmetijska zbornica bila spremenjena v Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine. S to najnovejšo uredbo pa se pri nas spet postavlja Kmetijska zbornica, ki pa bo posej imela večje območje, ker ne bo zgolj stanovsko zastopstvo, kakor je bila poprej, marveč bo izvrševala tudi vse tiste naloge, ki jih je doslej imel kmetijski oddelek pri pokrajinski upravi.

Nova naredba določa, da člani Kmetijske zbornice niso samo kmetovalci, to je lastniki in najemniki ter obdelovalci zemlje, temveč tudi družinski člani kmetov in najemnikov in nadalje tudi kmetijski delavci. Tako so zastopani v Kmetijski zbornici vsi stanovalci, ki imajo opraviti s kmetijstvom, tako delojemalci kot delodajalci.

Vodstvo Kmetijske zbornice je ozko zvezano s pokrajinskim kmetičkim poverjeništvom, saj je prvi namestnik kmetičkega poverjenika voditelj zbornice kot njen predsednik. Njemu v pomoč pa je svet kmetičkega poverjenika, ki tako vrši dvojno funkcijo. Nadalje je važno določilo, da je stalni namestnik predsednika zbornice ravnatelj zborničnega urada, kar prinaša novost nasproti dosedanjim razmeram.

Zbornični urad je zelo velik, saj bo razdeljen na 12 oddelkov, ki bodo obravnavali posamezna

delovna področja. V tem uradu bodo delali uradniki in tudi uradništvo prejšnjega združenja kmetovalcev prevzame novi zbornični urad.

V okrajih se bodo pri okrajnih kmetičkih poverjeništvih ustanovile izpostave kmetijske zbornice, ki bodo imele določene naloge. To izpostavo vodi kmetički poverjenik, ki dobi tudi v pomoč posebne svetov.

Iz pravil Kmetijske zbornice

Naloge Kmetijske zbornice.

Člen 2. Kmetijska zbornica je dolžna, da zastopa in varuje koristi podeželskega prebivalstva, uravnava njegovo strokovno, socialno, pravno in kulturno vzgojo ter pospešuje kmetijstvo in gozdarstvo.

Kmetijstvo in gozdarstvo v smislu te naredbe obsega kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo v vseh njenih panogah.

Člen 3. Kmetijska zbornica ima zlasti sledeče naloge:

1. da proučuje želje in predloge o vseh kmetijskih in gozdarskih zadevah;
2. da obvešča zakonodajna mesta in oblastva na njih zahtevo kakor tudi iz lastne pobude o vseh svojih opažanjih glede potreb kmetijstva in gozdarstva na vseh področjih, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva, in da stavlja tozadevne predloge;
3. da podaja svoje mnenje o omenjenih zakonih in drugih predpisih, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva ter ob ustanavljanju javnih zavodov, ki imajo namen pospeševati kmetijstvo in gozdarstvo, izvoz kmetijskih in gozdnih proizvodov ali pouk o kmetijstvu in gozdarstvu;
4. da sodeluje ali se udeležuje pri upravljanju kmetijskih in gozdarskih zadev, zlasti tudi pri podeželskih stanovanjskih in nasilnih vprašanjih, pri določanju cen za kmetijske in gozdne proizvode, nadalje pri zbiranju statističnih podatkov in tozadevnih ugotovitvah, pri vseh ukrepih in ureditvah, ki zadevajo delovno razmerje ali dvig gospodarskega in socialnega stanja prebivalstva, ki se

bavi s kmetijstvom in gozdarstvom, in to v primerih, v katerih je to s posebnimi zakoni in predpisi določeno, ali na poziv oblasti;

5. da pospešuje po navodilih in pod nadzorom šefa pokrajinske uprave kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo na vseh področjih in ekribi, da so na razpolago obratna sredstva, ki so za namen potrebna (kakor semena, umetna gnojila, plemenske živali, stroji, orodje itd.);

6. da ustanavlja in upravlja naprave in zavode za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva, vnovčevanja in izvoza kmetijskih in gozdarskih proizvodov, kmetijskega pouka, preizkuševanja in raziskavanja, ali da sodeluje pri ureditvi in upravi takih ustanov;

7. da daje nasvete podeželskemu prebivalstvu v vseh gospodarskih in tehničnih vprašanjih kmetijstva in gozdarstva;

8. da izdaja svojim članom potrdila in spričevala, ki jih od njih zahtevajo državna in samoupravna oblastva glede okolnosti iz zborničnega delokroga;

9. da izvršuje tudi druge naloge, ki so ji poverjene po zakonskih ali drugih predpisih.

Kmetijska zbornica in oblastva.

Člen 4. Kmetijska zbornica je pod nadzorstvom šefa pokrajinske uprave. Dolžna je, da daje oblastvom na njih zahtevo v okviru svojega delokroga pojasnila in jih podpira v njihovem delovanju.

Kmetijska zbornica mora predložiti nadzornemu oblastvu vsako leto poročilo o svojem delovanju, računski zaključek in poročilo o stanju kmetijstva in gozdarstva ter gospodarstva v pokrajini sploh.

Oblastva in za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva določene ustanove so dolžne, da dajejo kmetijski zbornici pojasnila, ki so ji potrebna za izvrševanje njenih nalog, in jo podpirajo v njenem delovanju.

Oblastva morajo zaščiti kmetijsko zbornico pred ureditvijo vprašanj eplošne narave, ki zadevajo koristi kmetijstva in gozdarstva.

Člani Kmetijske zbornice.

Člen 5. Člani Kmetijske zbornice so brez razlike spola:

1. fizične in pravne osebe,
 - a) ki se kot lastniki, zakupniki ali uživalci kmetijske ali gozdarske izkoriščanih zemljišč, ki ležijo v Ljubljanski pokrajini, na teh zemljiščih baviyo na svoj račun s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem,
 - b) ki eicer niso lastniki, zakupniki ali uživalci kmetijskih ali gozdnih zemljišč, vendar se baviyo na svoj račun s kmetijstvom ali gozdarstvom kot glavnim poklicem, kakor mlekarji, perutinarji, vinčarji, ribiči itd.;
2. kmetijske in gozdarske pridobitne in gospodarske zadruge in njih zveze;
3. družinski člani (sorodniki, svakinje, posinovitenci -ke, rejenci -ke, oskrbovalci -ke) zgoraj v točki 1. navedenih oseb, v kolikor živijo s temi v skupnem gospodinjstvu, delajo v njih kmetijskem ali gozdarskem obratu brez plače v gotovini in nimajo drugega drugega poklica;
4. delavci, ki so na osnovi delovnega razmerja zaposleni v kmetijstvu ali gozdarstvu kot svojem glavnem poklicu.

Vse spredaj označene osebe so člani po zakonu.

Člen 6. Vsi člani Kmetijske zbornice imajo enake pravice in dolžnosti po tej naredbi in poslovniku zbornice. Imajo pravico, da se zaradi zaščite in pospeševanja svojega gospodarstva in zaradi zaščite svojih pravic poslužujejo vseh njenih naprav. Dolžni so dajati Kmetijski zbornici vsa pojasnila, poročila in podatke, ki so ji potrebni za njeno delovanje.

Vodstvo Kmetijske zbornice.

Člen 8. Kmetijsko zbornico vodi kot njen predsednik prvi namestnik pokrajinskega kmetičkega poverjenika po njegovih navodilih in pod njegovim nadzorstvom. Predsedniku v pomoč je svet pokrajinskega kmetičkega poverjenika.

Stalni namestnik predsednika je ravnatelj zborničnega urada.

Člen 9. Seje članov sveta se vrše, kadar smatra to predsednik zbornice za potrebno, in eicer po njegovi odredbi in pod njegovim predsedstvom. Vsekakor pa se morajo vse važnejše zadeve pred njihovo rešitvijo predložiti svetu zaradi posvetovanja in stavljanja predlogov.

Okrajna, in občinska kmetička poverjenišтва.

Člen 13. Okrajna in občinska kmetička poverjeništa so dolžna, da izvršujejo one naloge Kme-

Nedolžne žrtve komunističnega gibanja iz Mlačevega in okolice

Hren Martin

Javornik Lojze

Javornik Martin

Lohkar Karel

Mohar Jože

Mohar Lojze

Okorn Anton

Rosi Jože

Rozman Anton

Šipelj Anton

Verbič Albin

Zavržen Franc

Zavržen Jože

Preteklo je že 6 mesecev, odkar so rdeči »narodni osvoboditelji« osvobodili grad Boštanj pri Grosupljem. V gradu je takrat bilo le okrog 30 fantov vaske straže. Ko so rdeči tolovaji prišli na Mlačevo, so z lažjo poskusili pridobiti posadko. Kurir za kurirjem je donesal sporočila. Končno je prišel v grad sam komandant brigade. Vsi so obljubljali popolno svobodo. Toda ves njihov trud je bil zaman. Fantje, ki so že eno leto branili rodno grudo pred brezbožnimi komunističnimi zločinci, niso klonili. Dobro so poznali komunistične obljube; še bolj pa obljubljeno rdečo svobodo. Zato so bili odločni: rajši smrt v borbi proti komunistom, kakor pa postati izdajalci, krvniki, uničevalci lastnega naroda. Odločno so se borili do konca in pod vodstvom rajnega Danila Capudra srečno izvršili

tijske zbornice, ki zadevajo izključno ozemlje enega političnega okraja oziroma ene občine, zlasti pa vse naloge, ki jim jih odredi Kmetijska zbornica, po njenih navodilih in pod njenim nadzorstvom.

Izpostava Kmetijske zbornice.

Člen 14. Pri vsakem okrajnem kmečkem poverjenstvu se ustanovi za izvrševanje njemu določenih nalog izpostava Kmetijske zbornice. Vodi jo okrajni kmečki poverjenik. V pomoč mu je njegov svet. Okrajnega kmečkega poverjenika zastopa njegov prvi namestnik.

Člen 15. Kmečko poverjenstvo za mestno občino Ljubljano se vključuje v kmečko poverjenstvo za okraj Ljubljana.

Osebe.

Člen 17. Vse strokovno osebje Kmetijske zbornice in njenih izpostav postavlja in plačuje šef pokrajinske uprave. Za nameščence veljajo določila zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931, službeno pa so podrejani izključno pokrajinskemu kmečkemu poverjeniku, ki jih more tudi premestiti. V disciplinskem postopanju se uporabljajo določbe zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929.

izpad. Odšli so proti Turjaku, kjer so že bile sedne edinice vaskih straž.

Takoj po njihovem odhodu je grad začutil komunistično svobodo. Osvobajali so ga ne samo tuji komunisti in tolovaji, ampak tudi domači komunistični pristaši, ki so že tako težko čakali trenutka, ko se jim bodo odprla vrata v grajske kleti in žitnice. Ti so delali tisti dan, kakor morda že vse leto ne. Neki možakar prej ni mogel stopiti brez palice. Niti do cerkve ni mogel ob nedeljah priti. Sedaj pa je vrgel palico ob sebe. Bil je zdrav. — »Rdeča svoboda« ga je »čudežno ozdravila«. Skakal je sem in tja, dajal povelja, »osvobajale«, kar je mogel. Ko so ti in taki rdeči »rokomavhi« grad popolnoma »osvobodili«, so ga zažgali. Tako je utihnilo petje, ki se je prej dan z dnem razlegalo daleč naokrog, utihnil je zvok, ki je prej vsako jutro vabil k maši. Začela se je komunistična »svoboda«.

Posadka vaskih straž se je pretokljala do Turjaka, kamor je svoje vrle fante srečno privedel njihov neustrašni Danilo Capuder. Tu so fantje vztrajali v boju do konca. Niso se ustrašili trenutka, ko so jih komunisti zajeli in zvezali. Dobro so vedeli, kaj jih čaka, pa so pogumno nastopili svoj križev pot. Turjak, Velike Lašče, Kočevje, Ribnica, Grosuplje, to so bile postaje njihovega križevga pota. Velike Lašče, Jelenov dol pri Ribnici, Grosuplje njihova Kalvarija.

V Velikih Laščah je daroval svoje mlado življenje za narod

Mohar Alojzij s Plešivice. Bil je vedno vesel in odločen fant v borbi proti komunistom. Kier koli je odmevalo petje, je bil zraven Mohorjevo Lojze. Njegov lepi glas se je ločil daleč naokrog.

V Jelenovem dolu pri Ribnici so položili na žrtenik domovine mlado življenje:

Hren Martin iz Zagradca;

Javornik Alojzij,

Javornik Martin,

Rozman Anton iz Velikega Mlačevega;

Okorn Anton iz Boštanske vasi

Bili so zavedni slovenski fantje in moške. To je bil njihov edini zločin zaradi katerega so mo

KRATKE z vsega sveta

Zaradi komunistične propagande so zaprli pet profesorjev na gimnaziji v turškem Carigradu.

20.000 ha zemlje so posejali s sojo v Besarabiji in Bukovini.

Za več milijonov lirskih bankovcev bo izdala na temelju polnomočja Badoglijevske vlade angleška banka.

Anglija je kot pritisk na Irsko zaprla potniški promet med Anglijo in Severno Irsko.

Sam 5 kg izvoznih cigaret smejo potniki izvoziti iz Bolgarije. Uradni dočatek na plačilo cigaret znaša 1450 levov.

Eden najpomembnejših vojskovodij v prvi svetovni vojni pelotni general Otto von Below je umrl te dni v 88 letu starosti v Besenhausen pri Göttingenu.

rali žrtvovati svoje življenje. Težke, mukopolne so bile njihove zadnje ure, ko so jih zvezane peljali na morišče. In vendar iz njihovih ust ni bilo slišati godrnjanja. Vroča molitev se je dvigala iz njihovih src k Bogu. Molili so rožni venec. Preden je zaregljala strojnica, so se še objeli, poljubili in pozdravili: »Na svidenje nad zvezdami!« Tako pripoveduje očevidec, ki se mu je posrečilo pobegeti.

Na Grosupljem sta padla:

Mohar Jože s Plešivice in

Verbič Albin iz Zagradca.

Iz Ribnice so ju pripeljali na Grosuplje. Vesele sta se že, da bosta zopet kmalu zagledala svoj dom, objela svoje drage. Od daleč sta videla svoje vasi, a vrniti se nista smela, ker nista bila sposobna za komunistično življenje.

Tudi drugim, ki so tolovaje počakali na svojih domovih, komunisti niso priznali. Mobilizirali so jih. Nato so jih pa počasi spravili s poti. Tako so padli kot žrtve komunističnega terorja:

Šipelj Anton iz Malega Mlačevega. Bil je med prvimi pri vaski straži, ki jo je tudi vodil kot višji narednik. Kakor da bi slutil, je večkrat pripovedoval, da ga bo borba proti komunistu stala življenje. »Pripravljen sem, je dejal, dati svoje življenje, da rešim življenje svoji družini in svojim sosedom. Da rešim svojo vas komunističnega jarma.«

Rosi Jože iz Velikega Mlačeva, cerkovnik podružne cerkve sv. Martina na Mlačevem. Bil je zgleden fant, ki se je ves žrtvoval za lepoto hiše božje. Nikogar ni sovražil. Skrbel je za bolnike, da so vsi pravočasno prejeli poslednje zakramente. Njegovo zgledno in lepo življenje je delalo napoto komunistom. Niti tega mu niso privoščili, da bi počival blizu svoje tako drage cerkve. Truplo so pozneje našli in prenesli v blagoslovljeno zemljo. Sedaj počiva v senci cerkve sv. Martina ob svojem bratu, ki so ga tudi komunisti ubili.

Zavržen Franc in Zavržen Jože iz Zagradca (Lobček). Kdor ju je poznal, ve, da jima je bilo malo mara za politiko. Zato tudi za komunistem nista bila navdušena. Morala sta z njimi kot mobiliziranca. Kmalu nato so ju ubili. Njuni trupla počivata daleč od doma nekje pri Čatežu.

Lohkar Karel iz Boštanske vasi. Ob nemški ofenzivi se je vračal domov, ko ga je pri Višnji gori zadela komunistična krogla. Njegovo truplo so prepeljali domov in pokopali na dčmačem pokopališču. Bil je zgleden mož, ki se ni brigal za drugo ko za svojo obrt in družino.

Kdor je poznal imenovane žrtve, mora priznati, da so padli najboljši fantje in moške iz boštanske okolice. Kako težko jih pogrešajo njihove družine. Ali jih pogrešajo tudi tisti terenci, domačini, ki so zahtevali njihovo smrt? Tisti, ki so podpisali njihovo smrtno obsodbo? Teža ne vemo. Gotovo pa je, da bo tudi zanje prišel dan sodbe, dan odgovora, če ne pred zemeljsko oblastjo, pa pred večnim Sodnikom. Kako se bodo zagovarjali?

Mlada življenja, ki so jih ti borci z nešteti drugimi žrtvovali za »od in domovino«, so nam jamstvo, da naš narod še ne bo propadel. Ne more propasti narod, ki ima tako mladino. In v našem narodu je še veliko take mladine. To so naši krepki, zdravi kmečki fantje, ki po zgledu padlih junakov stoje danes na braniku domovine, da če treba tudi s krvjo skujejo narodu lepšo bodočnost. Zato naj družine padlih tolaži zavest, da so njihovi sinovi padli za sveto stvar. Ponosni morajo biti, da je njihov član padel v boju proti brez-narodnemu in zločinskemu komunistu za obrambo slovenskega naroda.

Kaj je NOVEGA

NOVI GROBOVI

V sorški občini so umrli: Janez Šubic in Janez Fröhlich iz Davče ter Ivana Reje iz Raven. — V šenčurski občini so februarja odšli v večnost: Mihael Merkun iz Senčurja, Frančiška Brodar iz Hraest, Marija Bobnar in Matija Gorenje iz Senčurja, Gregor Kuralt iz Srednje vasi, Frančiška Jekovec iz Senčurja in Franc Praust iz Hraestja. — V cerkljanski občini so svedena zaspali v Gospodu: Andrej Bolka iz St. Martina, Janez Zorman iz Dvorj in Janez Urbanc iz St. Martina. — V večnost se je preselila Marija Cvarnar iz Spodnje Senice pri Medvodah. — V Stari Fužini v Bohinju je zapustila solzno dolino 25 letna Anica Hodnik, sestra pokojnega akademskega slikarja. — V Zalni so 11. marca nenadoma umrli mati Frančiška Goršič, njena hčerka Roza in sin Lado. — V Zgor. Kačlju je za vedno zatisnila oči mlinarjeva žena 51 letna Ivana Alauf roj. Jančar. — V Novem mestu so dajli v grob Terezijo Jakše roj. Reclj. — Prvo nedeljo v marcu je odšel v Gorici v večnost 72 letni Miroslav Premrou, bivši notar v Kobaridu. — V Kranjski gori so odšli v večnost: Ana Maršner, v Podkorenu pa 90 letna Marija Košir in 89 letna Tereza Klampfer. — V Solkanu, pri Gorici so položili k večnemu počitku 90 letno Karolino Cicigovo. — V Ljubljani so umrli: železnitar Jože Zrnc, modistinja Ivanka Grohar roj. Cotman, sprevednik drž. železnice v p. Matija Plevnik, 82 letni Ivan Vrhovec, Marija Ojstrji roj. Vesel, Zofija Povše roj. Bervar, 86 letni Fred Grom, solska eestra iz Maribora 40 letna Rudolfina Sajtl, vdova žel. uradnika Amalija Wissiak roj. Grčar, Alojzija Zabkar in Vera Korytzky roj. Furlan. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Ali ste že podpisali vsenarodno protikomunistično spomenico?

d 70 letnik je postal znani slovenski čebelar iz Ilirske Bistrice Anton Žnidaršič. Na mnoga letal d Popis obdelanih površin in vojne škode. Mestno županstvo ljubljansko poziva vse obdelovalce kmočkih posestev kakor tudi lastnike in najemnike obdelanih njih in vrtov, ki leže v območju mestne občine, naj za Prevod izpolnijo popisne pole in jih do 28. marca oddajo knjižskemu odseku mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7, soba 15, kjer dobe tudi potrebne tiskovine in vsa pojasnila. V okoliških vaseh bodo kot lansko leto tudi letos poverljivi občine dobili prihodnje dni za razdelitev potrebne tiskovine in navodila dostavljene na dom. Posestniki, ki so zaradi vojnih razmer utrpeli znatnejšo škodo, naj obenem pri tem uradu prevzamejo posebne tiskovine in jih izpolnjene vrnejo tudi do 28. marca.

d Znamke s podobo bivšega kralja Viktorja Emanuela so od zdaj naprej neveljavne, poroča »Adria Zeitung« od 16. marca.

d Zatemnitev je sedaj od 19. do 5.

d Lasten denar ima tržaški tramvaj. Zaradi pomanjkanja drobiža je bil promet pri tržaškem tramvaju zelo oviran. Da bi ta nedostatek odpravili, je ravnateljstvo podjetja upeljavalo za osebni promet posebne plačilne znamke, ki so v veljavi seveda samo na tramvaju.

d Pet tisoč lir in deset knjig bo za 10 lir prejel dobitnik, ki bo zadel tombolo in izžrebal to veliko vsoto. Knjige bi veljale okrog 1500 lir. Torej: najmanj 7000 lir za 10 lir. — To vam daje »Zimska pomoč« v svoji ljudski knjižni tomboli.

d Proslava dneva junakov. V nedeljo 12. marca je nemški narod praznoval spominski dan vseh junakov, ki so za svojo domovino žrtvovali svoje življenje. Ta dan so bile tudi v Ljubljani spominske slovesnosti, katerih so se udeležili nemški in slovenski vojaški, civilni predstavniki in drugo prebivalstvo. Prva spominska slovesnost je bila pri Sv. Križu, druga pa na pokopališču junakov na Orlovem vrhu na ljubljanskem Gradu. Ta-

ko na grobovih nemških kakor tudi slovenskih junakov je položil krasen venec poleg nemških predstavnikov tudi prezident general Leon Rupnik.

d Teleta, ki se oddajajo v zakol, ne smejo biti starejša od 25 dni, razglasa Službeni list.

d 50 letnico svoje klubčarske obriti je praznoval te dni v Radgoni Spiridon Bosnič.

d Poveljstvo Policijskega varnostnega zbora v Ljubljani bo sprejelo v službo večje število začasnih pripravnikov. — Reflektanti naj predložijo svoje, s potrebnimi prilogi opremljene in kolokovane prošnje navedenemu poveljstvu do 31. marca t. l.

d Poštna hranilnica v Ljubljani izplačuje na podlagi odobritve šefa pokrajinske uprave v Ljubljani na svoji blaginji vsem vlagateljem hranilnih knjižic biv. Poštne hranilnice v Beogradu, ki imajo svoje stalno bivališče oziroma sedež v Ljubljanski pokrajini in so svoje vloge prijavili v l. 1941, tudi za mesec marec znesek po 2500 din. oziroma 950 lir. Vlagatelji, ki niso v januarju in februarju t. l. dvignili odobrenih zneskov, lahko dvignejo iste poleg gornjega zneska, ki je odobren za mesec marec; skupno torej prejmejo po 5500 din oziroma 2090 lir.

d Šestdesetletnik je postal ljubljanski vseučiliški profesor dr. M. Kasal, Čeh po rodu. Živelil

d Po nesreči je ustrelil 72 letno Marijo Bernik iz Beljaka njen nečak, ki se je šel sam javit oblastem.

d Po 50 gramov sira na osebo za ceno 29 lir za kilogram so prejeli za marec Tržačani.

d Tatvine, ki se izvrše z izrabo zateznitve, se tudi pri nas brez izjeme kaznuje s smrtjo.

d Nesreča ne počiva. V Berlinu pri Novem mestu je 8 letni begunec Zupandič Anton nekje iztaknil bombo. Ker je bila že demontirana, se je vžgal samo smodnik, ter fantu osmolil samo lase in obraz ter renil roko. — Pri padcu je dobila pretres možganov služkinja Katarina Sadarjeva v Ljubljani. — Avtomobil je povozil blizu Studenca 30 letno ljubljansko kuharico Angelo Kržanovo in ji prizadel poškodbe po vsem telesu. — V Dobrunjah je padla in se precej potolkla pa glavi 63 letna gospodinja Antonija Doblekarjeva. — Slamorenica je poškodovala prste 43 letnemu posestniku A. Škrjancu iz Sv. Jurja pri Grosuplju. — Železniškega delavca Josipa Zrnca je na šentviške mokolodvoru podrl vlak in je delavec dobil poškodbe po vsem životu. — Ob Cesti v Rožno dolino v Ljubljani stanujoča zasebnica Vera Janova je padla po stopnicah in si zlomila desno nogo. — Po stopnicah je tudi padla in se hudo poškodovala po glavi v Ljubljani stanujoča Angela Skubičeva. — V Logu pri Brezovici je padel s konja in si nalomil rebra 16 letni delavec sin Stanko Kogovšek. — V Logatcu je pri smučanju padel in si zlomil desnico 14 letni posestnikov sin Ivan Gantar. — V Kočevju si je pri padcu zlomila levo nogo 6 letna rudarjeva hčerka Andreja Lsarijeva. — Konj je brnil v levo koleno 65 letnega delavca Gregorja Sušo od Devica Marija v Polju. Cirkularka je poškodovala desnico 26 letnemu delavcu Janezu Dolencu iz Loga pri Brezovici. — Krožna žaga je porezala prste desne roke Ludviku Trantlju v Sp. Slivnici. — V Ljubljani si je zlomila roko 12 letna Berta Smoletova; močno se je opelka Jožica Spindlerjeva; zlomil si je desnico 6 letni Miloš Cimerman.

d Dunajsko športno okrožje je priredilo pred kratkem v Dunajskem lesu (Wienerwald) smučarske štafete tekme. Povabljeni Jeseničani so z lahkoto zmagali in prevozili štirikrat 10 km dolgo progo v času 2:25:28.

Kri 15.000 nedolžnih Slovencev nas kliče, da se Slovenci strnemo v eno in da to voljo izpričamo s podpisom na protikomunistični spomenici!

iz raznih krajev

Vrhnika. Knjige »Slovenčeve knjižnice«, zbirke »Svet« in knjige »Avanhoe« ter Quo vadis« kupite ali naročite na Podliski cesti 9. — Dnevne in nedeljske »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Domoljub« se dobi takoj po prihodu dopoldanskega vlaka v trgovini Habič (poleg šole).

iz raznih krajev

Vrhnika. Knjige »Slovenčeve knjižnice«, zbirke »Svet« in knjige »Avanhoe« ter Quo vadis« kupite ali naročite na Podliski cesti 9. — Dnevne in nedeljske »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Domoljub« se dobi takoj po prihodu dopoldanskega vlaka v trgovini Habič (poleg šole).

Iz bojev zoper komuniste

Nemška strmoglavka letala so zadnje dni z velikim uspehom napadala boljševiške tolpe v severni Bosni.

Komunisti so zaigali zgodovinski mirenski Grad pri Gorici, ki ni graščina, temveč velika Marijina božja pot s samostanom.

Kdor hoče svojemu narodu dobro, mora med slovenske domobranci. Ta misel se razveseljivo razvija tudi na Primorskem.

Zaradi posebnih izvršenih nalog pri preganjanju tolovajev na jugu je bil poročnik Gerhart Rabič iz Konjice odlikovan z vojnim zaslužnim križcem 2. stopnje z meči.

Iz bojev zoper komuniste 800 mrtvih, 200 ujetih ter odgovarjajoče število ranjenecov so imele komunistične tolpe od 9. do 11. marca na zahodnem Balkanu, poročajo iz Berlina.

Do 100 gramov težka toča je padala oni ponedeljek v turški Anatoliji v okolici Tarsuja.

V Zdenski vasi pri Dobropoljah je bilo vedno do 24 parov vprežne živine; pod boljševiško »komando« sta ostala v tej vasi samo še dva vola.

Krvavi spopadi med dvema skupinama komunistov so bili na Maverlenu nad Črnomljem, pa tudi v St. Rupertu in v St. Vidu pri Stični.

V Dobu pri Ljubljani so komunisti ubili inženirja Antona Tepeža, podpredsednika mednarodne zveze mladih katoliških izobražencev. Dalje poročilo o njem priobčuje vatikanski »L'Osservatore Romano«.

Prva otvoritvena prireditev v novomeškemu Prosvetnem domu je bila te dni in sicer žalna spominska svečanost za novomeškimi padlimi žrtvami komunizma.

Da bi Primorci in tudi drugi Slovenci ne podlegli valu komunizma, je bila začetkom marca po vseh naših cerkvah devetdnevna, ki je lepo uspeła.

Vsak, ki mu je mar usoda Slovencev, bo s podpisom na protikomunistični spomenici pokazal, da obsoja komunistične narodne odpadnike.

V bojih 8. in 9. marca so imeli komunisti na Balkanu 200 mrtvih, 65 ujetih ter zelo mnogo ranjenih. Nemški grenadirji so zaplenili mnogo raznega orožja in tovarnih živali.

Hrvatski oddelki so te dni boljševikom zadali velike izgube in privredli razen ujetnikov tudi 600 pušk in 8 strojnic.

V Volčah pri Tolminu so komunisti umorili znanega naprednjaka gostilničarja in posestnika Manfreda.

Na šentviškogorski planoti so boljševiki odpeljali vse moške v zavalov, ker so mnogi Gorjanci verjeli v svobodoljubnost komunizma.

Komunistični tolovaji so zahtevali od videmskega nadškofa, naj prekliče svoj ukaz, s katerim je prepovedal padle upornike pokopati po krščansko. Zahteva je imela ultimativni značaj. Nadškof pa je s priizničene videmske stolnice odločno očil take in podobne zahteve. Iz videmske nadškofije poročajo, da so tam komunisti ngrabili že več duhovnikov, o katerih se do sedaj ne ve, ali so še živi ali ne.

»Kdor resnično ljubi slovenski narod, mora biti protikomunist«, je izjavil že l. 1927 za slovenstvo velezaslužni gorški nadškof Sedej.

Od komunistov poškodovana industrijska podjetja in obrati bodo dobili na Hrvaškem za obnovo ugodna državna posojila.

Večja skupina domobrancev na Dolenjskem je napadla te dni komuniste pod Gorjanci. Mrtvi so naslednji komunisti: šofer Vrbinc Anton iz Ljubljane, Vraz Janez, trojničar Oven Viktor ter Košir Franc iz Dol. Straže.

V enem samem spopadu so novomeški domobranci uničili 70 boljševikov. Med padlimi je tudi bivši topniški podporočnik sedaj boljševiški »major« Zaplotnik Bogdan.

50 fantov in mož z Blok so ubili boljševiki v šestih tednih.

Okrog 200 tolovajev, ki so hoteli čez morje z Balkana v južno Italijo, so zajeli Nemci ob Jadranu.

Pokažite s podpisom na protikomunistični spomenici, da obsojate komunizem!

»Tomažek, pa ti povej, kaj se ti je ta teden kaj posebnega prigodilo? Ti s svojimi gosli izvašiš vselej kako posebno za ušesa!«

Fundežkin Tomaž se je čudil počasnemu in je takoj zastavil besedo.

»Tistega kozla, ki ga je Tacman prinesel harambaši za vozilo, sem odvalil trkati.«

Vsi se zasmejejo. Agata pa brž pristavi:

»No, če si ga res odvalil, pa povej, kako? Za plačilo boš smel poljubiti palec na moji nogi.«

Možakarji se smejejo robate-mu doviti svoje glavarice, Tomaž pa začne: »Kozlov pasir iz Gorič je pasel čredo ob Parnici. Ko pridem mimo, da bi poiskal svoj plen, mi začne fantič praviti, kako hudega kozla ima v svoji čredi in da ga vsak dan dostikrat prevrne po travniku. Jaz mu razodenem, da znam čarati. Fantič se prekriža in nič več ne reče. Sledem mu suknjo in jo obesim na palico, zasajeno v tla ob potoku. Na palico privežem dolg srobot in se skrijem za bližnji grm, ki je rasel ob potoku. Kmalu se kozel pripase bližju suknjo. Jaz začnem potegati za srobot, suknja pa se zamaje. Kozel nekaj časa gleda majajočo se suknjo, kar se zakadi vanjo z vso močjo — štrbunk — kozel se je prevrnil v sredo potoka. Ves moker prikobaca iz Parnice. Nič več ni trkal odselej.«

»Jaz mu razodenem, da znam čarati.«

Zbor se krohoče zgovornemu Tomažu, ta pa stopi pred Agato, da bi poiskal palec na nogi.

V tistem hipu se začujejo trde stopinje in harambaša stopi z Vranjekom pod visoko skalo.

Sede na prestol poleg Agate. Iz družbe pa se vzdigne majhen mož, trčaste rasti, začnelega in kočenega obraza. V roki je nosil debelo gorjačo, nizke, širokokrajnat klobuk je imel potisnjen globoko na čelo, temnovišnje, širok plašč mu je segal skoraj do pete. Bil je Mali Grog.

»Harambaša, danes si dosegel petinsedemdeset let. Vsak izmed naših ljudi je po svoje počastil tvoj veseli god in iz srca vseh ti voščim, da bi med nami prebil še petindvajset let. Dosti si prestal na zemlji. Devetindvajset let si služil cesarja, pa se moraš še potikati z nami po gozdovih; dvakrat si bil v vojski, pa si jo srčno odnesel. Samemu Napoleonu si služil 12 let, sedemnajstkrat si ušel iz ječe, in kdo bi prešel palice in šibe, ki so se razbile na tvojih plečih! In vendar si po petinsedemdesetih letih zdrav in vesel tu med nami. Naj te živi in ohrani naš bog!«

Gromovit »na mnoga let« se je razlegal po dolu.

»Hvala vam, kapitan! Hvala za darila, hvala za voščila! Postaral sem se in moč pesti me zapuša. Samo možgani mi še niso prepeleli. Zato vam povem na kratko: dokler bo moj palec migal, se lahko zanesete name. Ako bi me pa le kak brič zadavil, tedaj se obračajte na Vranjeka, ki ga izvolim za svojega naslednika. Danes ga poročim s svojo hčerjo.«

Kapitani so bili osupli. Niso pričakovali Grogove novice o nasledstvu. Ako bi bil izbral Malega Grog za svojega nastopnika, bi se ne bili toliko čudili. Ali Vranjek, ta nežni fant s potuhneno glavo naj bi bil odselej njihov vodja?

In vendar so molčali. Niti eden ni znil besedice v prilog Fundežu. Zelezna disciplina jih je izučila. Cisto hladno so pripovedovali po vrsti svoje dogodke, svoje pridobitve, dokler se spet ni oglasil harambaša:

»Dobro, moji kapitan! Izvrstno ste se obnašali, zlasti Mali Grog nam je pravil stvari, ki bi se nam zdele neverjetne, ko bi ne poznali njegovega poguma in njegove predrznosti. Kozjek, ti pa si preveč blebetav, kadar se napiješ. Mali Jožek, za te morajo vselej ljudje vedeti, koder si ti zraven! Ti Bresa, si prevelik babjek! Kadar gre za naskok, kadar gre za rop, je treba hitro odpraviti in odriniti, ne pa še za ženskami stikati. Kam prevelika pogoltnost privede človeka, imate najboljšo pričo pri Tacmanu. Svoje tovariše je utaknil v ječo, sebi pa odjedel kapitansko službo.«

Sicer pa ukazujem: Fundežkin Tomaž, glej da rošiš naše brate iz Pakrove mreže! — Mali Jože, ti skribi, da spraviš izpod nog Pangercer iz Strahinja, ki je škodljiv našim stvari, ker nas izdaja. — Kozjek, ko bo svatba v Dupljah, Boltarjeva in Smoletova, izmakni Smoletu najbolj tolstega pujsa, Boltarju pa najdebelejšo junico. Glavi obeh živali pa obesi na vežna vrata tik pred poroko. Vovk iz Poljan, ti prekrbi, da bo Kozlova hiša v Goričah pozorela, ker je to poslednje naročilo Jerdanovega Jaka. Ti, Agata, naroči ženskam, da mora biti na semanju dan v Kranju najmanj deset žepov odrezanih. Ti pa, Mali Grog, da laže pozabiš svoje srčne bolečine, osedlaj takoj z Miklavžem oba moja konja in od-

jezdi proti Celovcu. Tu jih ne smemo postaviti na semenj, ker jih poznajo. Izkupljeni denar prinesi meni — polovico pa obdrži zase. Zdjaj pa na finfranje!«

Možakarji se usujejo izpod lubja na plan, ognji so svetli kakor kresovi. Kozjek je že zabijal pipo v sod, Bresa je obračal na ražnju kostruna in bril surove dovrtipe bližnjim dekletom. Vovk je deval iz kože mlado tele, Travnov Janez je s tesarso sekuro kosal tolstega pujsa. Zoretovka, ki je zijala za odhajajočim Fundežem, je mešala žgance z orjaško kuharico, mlada Prosenka in še mlajša Groza pa sta lupili krompir in venomer cukuli Fundežkinoga Tomažka za hlačnice, nagovarjale so ga, naj zagode. Travnove tri so sedele pod krivo jelko in delale šopke za ženina in nevesto. Tomažek je strzal z lokom po svojih goslih, dekleta pa so pele:

Halo, na finfranje!
Šraci, golcovno pritragejte!
Makarone bomo pahal!
Z judovno zamahnene.*

Cvrlo se je in peklo, da je dilašalo daleč naokoli.

Z veliko slastjo so rokovanjaci in rokovanjake posegle po ocvrtih in pečenih kosih, le Mrčanova Mica je sedela bolj ob strani in molzla kozo, da je nahanila z mlekom svojo dveletno hčerko. Pridno so zamakali slano meso z vinom, ki je bilo močno in je lezlo v glavo. Nekaj strastnih igravcev je posedlo po tleh in so vrgli karte, igrali cvik za visoke denarje. Tudi Grog in Vranjek sta bila med njimi. Mlajši so se začeli vrteti po trati in godcu Tomažu pritiskati na prste. Tam ob robu so ženske prepevale:

Če v kočarsko privolhamo,
lufte prefalakamo,
kumše jim zafinramo,
blinke jim pokumamo.*

Kar se harambaša vzdigne, stopi pod krivo jelko, ki se je zibala od lahnega vetra, pokliče Vranjeka in svojo hčer Mico. Harambašica potisne nevesti v roke šopek, spleten iz smrečja in bršlina, ženinu pa ga pripne na klobuk.

Mesec je svetil, goste zvezde so se utrinjale. Sever je pihal čez plan in šumelo je zanoznelo listje na hrastih. Godba utihne, ples preneha, igra se prekine, molk vlada nad glavami rokovanjčev, zbranih krog krive jelke.

Veliki Grog začne.

»Le stopita sem. Andrej in Mica! Saj vem, da že težko čakata.«

Vranjek stopi na desno stran, Mica na levo stran svojega očeta. Vmes je bil globok jarek.

Harambaša nadaljuje:

* Halo, na veselico! Otroci, drv prinesite! Žgance bomo kuhali, s slanino zabeljene.

* Če v vas pridemo — Ljudi pretepmo — Ilise jim zapalimo — Denarje jim pokrademo.

»Poskočita čez jarek, ko začnem jaz latinski govoriti.«

Ženin in nevesta poskočita, da so tolarji zaročljali ob nevestinem pasu, Vranjeka je padel klobuk raz glavo v jarek. Veliki Grog pa izgovarja obredne besede:

vzem' jo na kvatrec —
»In noline patre,

Pa beseda mu je zastala, glas se mu je stresel — ni mogel dalje...

Ali gledavci niso čakali nanj. Ko je Vranjek skočil v jarek po klobuk, je skočila za njim tudi nevesta. Objela sta se in poljubila. Priče rokovanjske pa so obred izpopolnile:

Če ta ni za tebe,
jo vrzi oč' sebe.

In spet se je pilo in pelo, nazdravljalo in odzdravljalo, plesalo in igralo... Ko pa je zarja zardečila na sinjem nebu, ko so jeli peti pičti na vejah, tedaj so pospali ponočni vasovalci, onemogli od vina, utrujeni od zabave, nezavestni v svoji vesti — — —

Objela sta se in poljubila.

VIII.

Mila zima je bila brez snega. Šele konec snega je padlo nekaj snega, je ležal dober teden. Kmetje so goloroki pohajali po delu in otroci so bosi tekali po vasi.

Begunom je taka zima dobrodošla in Udni boršt se ni izpraznil.

Tepna je bila tista noč, ko je Vranjek stopal po vaškem klancu proti Spodnjim Dupljam. Za njim pa je šlo za dober lučaj zadaj več njegovih tovarišev. Na vasi so fantje ukali. Bil je med njimi Klanškov Miklavž, ki je prišel od Jezera. Zvedel je, da Vernikovega Ožbolta ne bo več domov, ker se misli priženiti k Boltarju. Zato ga je prijelo domolozje in rad bi bil spet pogledal v svojo rojstno vas, katero je zapustil pred štirinajstimi leti kot vojaški begun in se skrival po Jezerskem. Vernikov Ožbolt od Jezera kot koroški vojaški begun je služil na Kranjskem pri Boltarju, Miklavž Klanškov iz Dupelj pa je služil kot vojaški begun pri Anku na Koroškem.

»Ne morem se pritožiti. Dobro se mi godi. Vsak dan smo skoraj skupaj s Kranjci: ta-le moj brat Jernej ima v našem občinskem kovarnico pri Sv. Andreju. Renkova dva iz Tenetiš in Tekčev Marka iz Gorič drvarita. Renkov Matevž žaga na Roblekovi žagi in tam se najdemo.

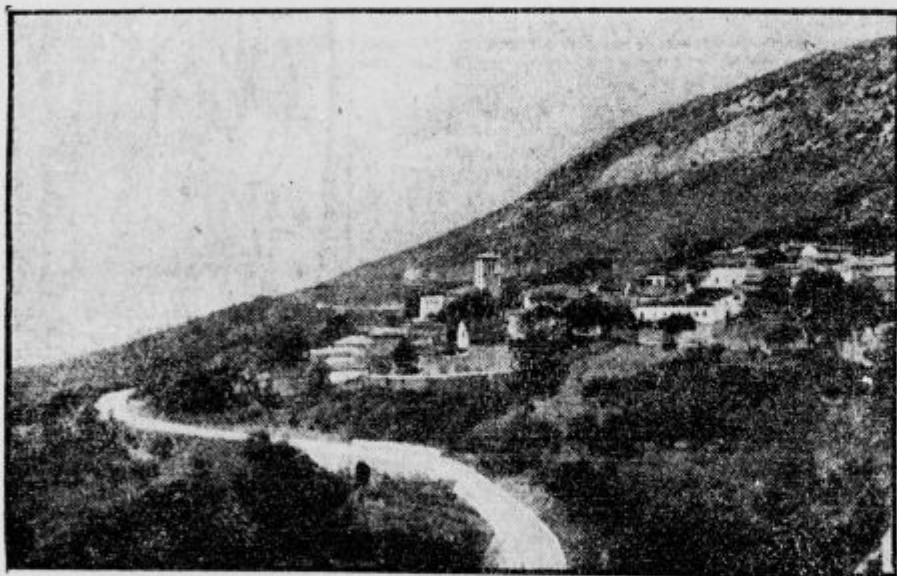
Kraji na Primorskem

Med slovenskimi mesti zavzema Idrija kaj častno mesto ne toliko zaradi števila prebivalstva — saj šteje samo nekaj nad deset tisoč duš — kakor zaradi živosrebrnega rudnika. Njegov početek sega v leto 1497 in je rudnik od leta 1580 državna ustanova. Idrijski rudnik daje na leto povprečno 750—800 ton živega srebra in ga štejejo med najpomembnejše živosrebrne rudnike na svetu. Po Idriji ima svoje ime reka Idrijca, ki se izliva pri Sv. Luciji v Sočo, krasno hčerko naših planin. V mednarodni industriji je znan tudi naziv »idrialite«, to je živosrebrna ruda (cinober), ki jo kopljejo v idrijskem rudniku.

Idrija slovi po svojih kaj dobrih »žlikrofi«, ki so prava idrijska narodna jed.

Svetovno znano mesto Idrija, ki se ponaša z živosrebrnim rudnikom, največjim v bivši Avstro-ogrski državi.

Zanimiva vas Boršt pri Trstu.

Hiša božja v Repentaboru pri Trstu.

Črni vrh nad Idrijo, rojstna občina pokojnega učenjaka dr. Franceta Lampeta, profesorja bogoslovja, ravnatelja ljubljanskega Marjanišča in vzornega urednika »Dom in svet«.

Hudičev most čez Nadižo v Čedadu.

31

Petek je bil zdaj prepričan o moji moči in bilo ga je skoraj groza. Zdal sem ga hotel prepričati tudi o svoji kuharski spretnosti.

Ko sva se vrnila domov, sem odrkl kozlička in ga potem skuhal. Ko je bil kuhan, sem ga prinesel na mizo...

Pripomniti moram, da sem Petka že takoj v začetku naučil snage. Vsak dan se je moral skopati v potoku in si večkrat na dan umiti roke. Njegova koža je postala snazna in zato je lahko sedel z menoj pri mizi.

Ko sem torej postavil kozlička na mizo, sem vzel košček mesa in ga spravil v usta, obenem s kosom kruha. Dal sem tudi njemu meso in kruh, ter mu namignil, naj me posnema. Ko ga je pojedel, ni mogel nehati ponavljati: »Daber? Dober! Dober!«

To meso je bilo kuhano. Drugi dan sem mu dal kos mesa, pečenega na raznju. Bilo mu je tako zelo všeč, da si je obliznil vse prste.

Mnogo sem se moral truditi, preden sem ga naučil lepega vedenja pri mizi. Končno pa se je priučil tudi temu.

Skrbel sem tudi, da ni pasel lenobe. Najprej se je naučil mleti žito in prav kmalu je znal delati tudi kruh. Razumljivo je, da sem pri tem skrbno pazil na snago. Nikakor se nisem zadovoljil, da si je umil roke v moji navzočnosti; moral si je tudi osnažiti in ostrčiti nohte. Koliko drugih stvari sem ga moral še naučiti... Bil je še pravi otrok in zelo slabo vzgojen otrok.

Naučil sem ga tudi poljedelstva. Toliko bolj, ker sva bila zdaj dva pri mizi in je bilo treba nje povečati. Delal je pridno in dobro, ker je bil zelo močan. V svoje veliko veselje sem opazil, da je delo blagodejno vplivalo na njegovo duševnost. V kratkem času se je popolnoma spremenil.

To leto je bilo najlepše, kar sem jih preživel na otoku. Bil sem ne samo vesel, ampak kar srečen.

Petek se je medtem vedno bolj naučil angleškega jezika. Čeprav njegova govorica ni bila slovnično popolnoma brezhibna, je vendar znal izraziti vse svoje misli. Tudi če ni razumel vseh besed, je pomen razbral iz celotnega stavka, ker je bil zelo bistroumen. Saj sem jaz sam nekaj časa kar težko govoril, dokler se nisem po tolikih letih molka zopet privadil govorjenju.

Vedno bolj sem cenil mladega divjaka in postajal mi je vedno ljubši. Tudi on me je ljubil kot očeta, da, skoraj oboževal me je. Njegova ljubezen je bila iskrena. Svojo hvaležnost mi je izkazoval s slepo vdano stjo in popolno pokorščino.

Nekega dne se mi je zahotelo, da sem ga začel izpraševati o običajih njegovega rodu.

»Ali tvoje plemo nikdar ne zмага v bojih?«

»Da, da, mi vedno boriti se bolje.«

»Kako to, če so vas pa ujeli?«

»Toda moje plemo pobiti mnogo sovražnikov.«

»Kako to, da ste bitko zgubili?«

»Sovražnikov mnogo mnogo. Ujeti enega, dva in mene. Moje plemo zmagati na drugem kraju. Ujeti mnogo, mnogo sovražnikov.«

»Kako to, da vas tvoji rojaki niso rešili, če so zmagali?«

»Sovražnik spraviti ujetnike hitro v čoln. Moje plemo ne imeti čoln. Imeti samo puščice. Puščice pa ne doseže čoln.«

»Kaj naredijo tvoji rojaki z ujetniki?«

»Dobri: pojediti vse.«

»Si jih tudi ti že jedel?«

Petek mi ni odgovoril, ker je čutil, da me bo njegov odgovor užalil. Prebledel je in me prestrašeno pogledal.

Nisem več hotel ponoviti vprašanja. Pač pa sem ga vprašal:

»Imaš brate, Petek?«

Prikimal je, ker je bil tako vznemirjen, da ni mogel govoriti. S prsti mi je pokazal, da so bili štirje.

»Zakaj so tvoji bratje?«

Začuden me je pogledal, ker ni vedel, kako naj mi odgovori ali pa se mu je vprašanje zdelo čudno.

»Moj oče, mene. Moj oče, oče mojega brata eden. Moj oče, oče mojega brata dva, oče mojega brata dva, oče mojega brata dva, oče mojega brata tri. Oče eden, sin, sin, sin, sin, štirje bratje.«

To razlago je spremljal z živahnimi kretnjami in nobenega dvoma ni, da sem zelo dobro razumel. Nato sem ga vprašal:

»Imaš rad svoje brate?«

V odgovor je raztegnil roke, kolikor je le mogel.

»Pa mene, imaš rad?«

Bil je v zadregi, ker bi rad še bolj raztegnil roke, pa mu ni bilo mogoče. Nekaj časa je ostal tako z raztegnjenimi rokami, kakor da bi bil pribit na križ. Nato pa mu je šinila misel v glavo. Raztegnil je noge tako močno, ko da bi se hotel pretrgati na dvoje.

Nasmehnil sem se mu, ga pobožal in spravil zopet v prejšnjo lego. Nato sem mu dejal:

»Jaz tvoj brat... ti moj brat.«

debelo me je pogledal. Nato pa se je nasmehnil in dejal:

»Ne, ne. Ti gospodar, jaz služabnik.«

»Da, res je. Ti služabnik, jaz gospodar. Toda dva brata; ti in jaz brata.«

Ker je videl, da sem govoril z vso resnostjo, me je osuplo gledal. Potem pa je zmajal z glavo in izjavil:

»Ne, ne. Ti blede kožo, jaz temno kožo. Ti drugega očeta, jaz drugega očeta.«

»Vsi, vsi, vsi ljudje so bratje,« sem slovesno izjavil.

Ubogega Petka je ta trditev zadela kot strela. Nekaj časa je molče razmišljal, nato pa je planil pokonci, kriče:

»Karib, bratje, ne, ne, ne! Karib bratje ne, ne, ne! Karib hudobni! Karib umoriti meni! Karib pojediti meni!...«

Iz besed in kretenj sem spoznal, da so Karibi sovražniki njegovega plemena. Zaenkrat sem moral prenehati s poukom, ker je bil Petek preveč razburjen ob spoznanju, da ga hočem prepričati, da so njegovi bratje tisti, ki so ga hoteli požreti. To je bilo zanj preveč. Morda je mislil, da sem zblaznel? ... Vsekakor pa sem se mu moral zdeti neveden in nespameten. Naslednjega dne pa me je nenadoma vprašal:

»Oče tvoj, oče moj, oče vseh kdo?« Vprašanje je bilo zelo modro.

»Bog,« sem mu odvrnil.

»Bog!« je ponovil »Bog!... Bog!... Kje biti?«

»V nebesih,« sem mu pojasnil in pokazal s prstom kviku.

Petek je pogledal navzgor, nato na vse strani in zmajal z glavo. Rekel ni ničesar. Tudi jaz mu tedaj nisem hotel pojasniti ničesar več.

Skušal sem dobiti od svojega varovanca nekaj zemljepisnih podatkov, da bi vsaj vedel, kje sem. Po njegovih pojasnilih sem mogel ugotoviti, da otok, na katerem sem živel, ni bil daleč od njegove domovine. Pot je trajala toliko časa, da je sonce vželo in začelo ter še enkrat vželo in dospelo do zenita. Pot ni bila nevarna, kajti noben čoln se še ni potopil. Divjaki so se posluževali vetra in morskoga toka, ki jim je olajševal potovanje. Sprva sem mislil, da govori o plimovanju; pozneje pa sem spoznal, da je to bil tok velike reke Orinoko, ob čigar izlivu je ležal otok.

Pozneje sem zvedel, da je otok, ki sem ga zapazil v deljavi, otok Svete Trojice. Stavil sem Petku nešteto vprašanj o prebivalcih tega otoka. Odgovarjal mi je z vso iskrenostjo. Kar se tiče imena sem zvedel samo, da se prebivalci imenujejo Karibi. Domneval sem, da so to Karibi, o katerih mi je bilo znano, da so prebivali ob izlivu reke Orinoko.

Pripovedoval mi je, da na vzhodni strani njegove domovine živijo bledepolti ljudje z brado, kakršno imam jaz, ki so umorili že mnogo ljudi. Spoznal sem, da govori o Špancih, ki so po svoji krvoločnosti bili znani po vsej Ameriki. Vprašal sem ga, ali je mogoče priti do teh ljudi.

»Da, da,« mi je odvrnil: »iti z dvema čolnom.«

Nisem razumel, kaj hoče reči. Iz naslednjih odgovorov sem uganil, da je hotel reči, da je mogoče priti do njih z ladjo, ki je tako velika kot dva čolna. Ta novica me je silno razveselila, kajti takoj se mi je vzbudilo upanje.

Petkova vzgoja.

Petku sem hotel vcepiti v dušo nekaj verskih resnic. Želel pa sem najprej spoznati, če ima že kaj verskih pojmov.

Nekega dne sem ga vprašal:

»Kdo ti je naredil ta jopič?«

Veselo je odgovoril:

»Moj gospod, moj gospod dobro narediti jopič.«

Tedaj pa sem ga vprašal:

»Kdo je pa tebe naredil?«

Revež se je zmedel in me vprašujoče pogledal. Ko pa sem ponovil vprašanje, mi je odgovoril preprosto:

»Mene... Ne spominjati se...«

Ko sem videl, da na ta način ničesar ne opravi, sem mu zastavil drugo vprašanje:

»Kdo je naredil nebo, zemljo, gore, gozdove, vse, vse?«

»Benamuck, Benamuck!« je veselo odgovoril z izrazom, kot da bi vedel že mnogo več. V resnici pa ni vedel mnogo, kajti ko sem ga vprašal dalje, je vedel odgovoriti samo:

»Benamuck star, zelo star...«

Ko sem ga vprašal, če moli tega Benamucka, me je resno pogledal in izjavil:

Vse stvari reči, oh!

Razlagal sem si ta odgovor tako, kot da vse stvari občudujejo Benamuckovo moč in modrost. Hotel sem izvedeti tudi kakšne pojme ima o posmrtnem življenju. Dobil sem jasn odgovor:

»Mi priti Benamuck, mi iti Benamuck.«

»Tudi tisti, ki so jih tvoji rojaki pojedli?«

»Da, da.«

V tej duši je torej bilo že nekaj glavnih verskih temeljev, namreč vera v nevišnje bitje, v Boga stvarnika, v neumrljost duše, ki je ni mogoče uničiti. Nikakor ni bilo važno, da so tem pojmom bili pridruženi nešteti drugi krivi. Zame je bilo tolažilno dejstvo, da je tudi med divjimi narodi, ki so padli na najnižjo stopnjo barbarstva, živo versko pojmovanje. Na to trdno podlago ni bilo težko graditi. V tem primeru je človeška duša kot neobdelana zemlja, porasla s trnjem in plevelom. A z vztrajnim delom je je mogoče lepo obdelati.

Tako sem se spravil z veliko potrpežljivostjo in vztrajnostjo na delo, da izrumim predsode in praznoverje. Učil sem svojega varovanca spoznavati pravega Boga. Ne bom razlagal podrobno tega prizadevanja. Pripomniti pa moram, da me je moj učencem enaokrat napadeno razumel. Odvadi sem ga na primer imenovati Stvarnika z Benamuckom in mu dopovedal, da ga mora imenovati Bog. Povedal sem mu tudi, da je Bog v nebesih Nekega dne sem ga zasilil, kako je že navsezgodaj kričal na vrhu griča: »Bog, Bog, Bog!« Stekl sem k njemu in videl, da je kleče molil vzhajajoče sonce... Prizor je bil res nepopisno lep. S trdnjavo ni bilo mogoče opazovati sončnega vzhoda, ker je pogled oviral hrib in visoko drevje. Zato je Petek zdaj prvič videl vzhajati sonce s tega otoka in prav ta dan je bil prizor ne navadno lep. Sonce se je veličastno dvigalo iz morja, kot krvavordeča ognjena krogla, ki je ožarjala nebo. Morska gladina se je lesketala, kot da bi bila pokrita z raznobirnimi dragulji. Nič čudnega torej, če je bil Petek tako prevzet, da je domneval, da je sonce Bog.

Le z veliko težavo se mi je posrečilo, da sem mu dopovedal, da niti sonce niti luna nieta Bog. Le polagoma sem mu dopovedal, da je pravi Bog neviden, da pa je oče vseh ljudi in da so si zato bratje med seboj, tudi Karibi. Začel sem mu razlagati, da se moramo zato ljubiti med seboj in da to ljubezen najbolje dokažemo z dobriimi deli. Začel sem mu razlagati krščanske resnice. Razumel me je zelo dobro. To me je še bolj uverilo, kako zelo je Kristusov nauk primeren dostojanstvu človeške narave, ker je bil tako lahko umljiv.

(Dalje prihodnje!)

46.

Nenadoma pa je Benjamin pograbil neukrotljiv spanec. Čudno! Saj se vendar ni napil toliko... — in že ga je zagrnila gluha tema.

47.

Zakrinkani tujec se je mrzlo smejal. On je bil tisti, ki je primešal mladeniču v vino mamila in česar mladi neizkušenec ni opazil.

48.

Tujec je pomignil bližnjim neznanecem in tiho so ga odnesli skozi zadnja vrata krčme v kočijo, ki je naglo odpeljala proti dvoru.

Iz življenja za življenje

Mali vijak

Neki angleški pisatelj pripoveduje pravljico o majčkenem vijaku, ki je na ogromni oklopnici s tisoči drugih ravno tako malih vijakov vezal dve močni jekleni plošči. Vijak je začel na vožnji po Indijskem oceanu popuščati in zdelo se je, da sploh izpade. Pa so mu rekli sosede: »Ako greš ti, gremo mi tudi.« Zreblji na boku ladje pa so se oglašili: »Tudi nam je pretesno; se že nekoliko rahljamo.« Ko so čula mogočna železna rebra razgovor, so zaklicala soglasno: »Za božjo voljo, ostanite; ako vi ne držite več, je naš trud zaman.« In glas o nameri malega vijaka se je po bliskovito raznesel po velikanski ladji. 7-stokala je in zadržala v vseh spahih in sklepih. Pa so rebra in plošče in vijaki in vsi žebliji do najmanjšega sklenili pozvati a posebno poslanico oni zanikrni vijak, naj vendar ostane, ker sicer se mora ladja razpočiti, da ne bi nikdo več videl domačega pristana. To se je ponosu vijaka silno laskalo; pomislile, vse ga je prosilo, naj vendar ostane. Zato jim je poslal povedati, da je sklenil ostati.

Vidite, mali vijak je mislil, da je to edino njegova lastna zadeva, ako si službo nekoliko olajša ali jo pa celo zapusti. A on je bil odgovoren skupnosti, v kateri je bil. Brez nje bi šel v izgubo in bi potegnil za seboj vse druge v pogubo. Pač ni imel dovolj čuta za odgovornost. Po grozi, ki je prevzela vse na ladji, ko so izvedeli za njegovo nakano, je pa videl, da bo on kriv vsega gorja, ki pride potem. Prišlo mu je spoznanje, oglašila se mu je vest. Saj je vendar resnica, da se utrga veriga, ako počne v njej en sklep. Ako bi bil on odpovedal, bi bilo delo vseh drugih zaman. Ladja bi se ponesrečila, ljudje bi utonili z blagom vred, lastnik ladje bi prišel na nič, njegova rodbina bi propadla, in nameščenci doma bi ostali brez služka.

Ni li točno tako v človeškem življenju? Često čujemo pravilo o ljudeh, kake dežele ali kakega podjetja, da so zvesti in nepodnostljivi. Ali pa o drugih, da niso zanesljivi in da se dajo podkupiti. Mar mislite, da pride taka pokvarjenost kar od sinoči do davi, tako na mah? Ne, najprej se zrahlja majhen vijak. En sam dobi kako malenkost za kako uslugo, ki pa je že nepravilnost. Tovariši to vidijo in si mislijo: O, kakaj pa ne bi tudi mi tako delali? Saj smo potrebni priboljška... V krčmi pri cvičku ali dalmatinskem vinu sedaj že nekako bolj prizanesljivo govorijo podmitljivosti: »Pa saj je povsod tako« se tolažijo. »Kdo bi mogel kakor angel čist ostati na tem umazanem svetu?« se opravičujejo pred svojo vestjo. Ne traja dolgo, in že je vsa družba zastrupljena. Zalostno je, da tukaj ne gre tako kakor v pravljici o vijaku, kjer imajo vsi prizadeti pred nesrečo še črna, da z uspehom svarijo lahkomišelnega člana skupnosti.

Tukaj se njegov slabi zgled širi kakor zavraten strup in zadnji tovariš se ga nalezle šele ko ima začetnik že ves načrt za novo, hujšo zadevo. A vsakdo, ki namerava ugnati kako nerednost ali nepravilnost, bi si moral živahno predstaviti, kako prihajajo tovariši njegove skupnosti v dolgi vrsti ter ga resno rotijo, naj vendar ne dela takih reči, ki morajo zakriviti polom. In če bi v duhu videl obupane žene in osramočene otroke, ki jim dela oče nečast, pa veliko množico ljudstva, na katero kalja slab zgled zanemarjene dolžnosti in nezvestega službovanja kakor smrdljiva gnojnica, bi si morda že premislil.

Neki pesnik je nekoč neke zapisal, da bi bila hujša peklenska kazen kakor praženje in škípanje s kleščami ta, če bi moral obsojeni in preklesti gledati, kake so na svetu posledice njegovih zločinov in tudi najmanjših prestopkov. Gledati neskončno verigo bede, nesreč in blodenj, in si priznati — »Jaz sem tega kriv, jaz sem začel.« to je pač menda najhujše med hudim.

Res je bolje za nas, da ne vidimo posledic svojega dejanja in nehanja šele potem, ko se ne da nič več popraviti, in nam slaba vest jarko osvetljuje člen za členom tiste žalostne verige; bolje je, da se iztreznemo in zavežemo prej. O, koliko neumnosti in nerodnosti ne bi zagrešili, ako bi mirno preuderili, kako sega v človeškem življenju dejanje v dejanje, kako sta v zvezi vzrok in posledica, kako smo krivi sebi in drugim zle usode!

PRAVNI NASVETI

Najvišje sodišče v Ljubljani. Vrhovni komisar za Jadransko primorje je odredil, da posluje od 1. marca t. l. dalje zopet tretja sodna stopnja ali najvišje sodišče za Ljubljansko pokrajino. Kot najvišje sodišče bo posloval poseben senat pri apelacijskem (višje deželno sodišče) v Ljubljani. Ta bo reševal vse tiste zadeve, ki jih je prej reševalo vrhovno sodišče v Ljubljani.

Klanje telet. Izšla je naredba o oddaji telet za zakol. Teleta, ki se oddajo v zakol, ne smejo biti starejša od 25 dni. Za zakol oddana teleta se vračunajo v delež za obvezno oddajo goveje živine. Kdor se bo pregrešil zoper to naredbo bo kaznovan z denarno kaznijo do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V vsakem primeru se bo odredila tudi zaplemba teleta.

Podaljšana policijska ura. Padaljšanje policijske ure, t. j. do 10 zvečer, velja samo za območje mestne občine Ljubljane in tistih delov sosednjih občin, ki so vključeni v Ljubljansko zaporno ozemlje. V okolici torej veljajo prejšnji predpisi o prepovedi kretanja prebivalstva in policijski uri.

Solastnik posestva. D. I. B. Če ste samo do polovice solastnik posestva, ne morete s celim posestvom sami razpolagati. Solastniki druge polovice, imajo pravico zahtevati, da se posestvo razdeli. Če bi razdelitev ne bila mogoča, bi se posestvo prodalo in bi se kupnina razdelila. Če se protivite razdelitvi, bo o tem odločilo sodišče. Ne morete pa preprečiti, da bi solastniki svojega solastniškega deleža ne prodali.

Okrog sosedov

V Beogradu je bil pred dnevi zahrbtno ustreljen polkovnik Miloš Masalović, načelnik pri srbskem ministrstvu predsedniku generalu Nedici. Masalović je bil kot vojak in Srb mož na mestu. Udeležil se je balkanske in prve svetovne vojne. Masalovića je tudi pokojni kralj Aleksander zelo cenil.

Drag tobak. Hrvatska monopolna uprava je nedavno podražila cene vsem monopolnim izdelkom za sto odstotkov. Zadnje čini jo pa izdala odredbo, s katero je znova zvišala cene tobaka in izdelkom kar za 200%.

Izdelovanje pivca iz bele moke je prepovedala srbska vlada.

Hrvatsko orožništvo. Začetkom marca je bil v Zagrebu prvi nastop gojencev, ki so dovršili orožniško šolo v Bjelovaru. Navzoč je bil tudi Poglavnik s svojim spremstvom, ki je imel na nove hrvatske orožnike nagovor, v katerem je poudarjal, da jih ne pošilja med narod zato, da bi mu bili v strah in trepet, temveč da bodo branitelji časti, življenja in premoženja vsakega kmeta in državljana.

Obtok bankovcev na Hrvaškem se je v času od 15. do 31. januarja t. l. zvišal od 44,63 na 46,5 milijard kun.

CITAJTE IN SIRITE »DOMOLJUB«!

Po očiščenju vseh otokov pred Splitom in v njegovi okolici komunistov in njihovih priganjačev, so splitski ribiči zopet pričeli loviti ribe. Na ta način se bo zelo zboljšala tudi prehrana v Splitski okolici.

Odločni ukrepi za zaščito prebivalstva v Zagrebu. Po zadnjem letalskem napadu na Zagreb se je sestala hrvatska vlada ter je pod vodstvom predsednika vlade dr. Mandića razpravljala o vseh vprašanjih, ki so nastala zaradi zadnjega letalskega napada na to mesto. V zvezi s tem je sprejela več sklepov. Med drugim je bilo sklenjeno, da prevzame vojni minister Vokič vrhovno vojaško poveljstvo nad vsem oboroženimi silami v Zagrebu in na področju velike župe Prigorje. Za njegovega namestnika je določen zagrebški župan Ivan Werner. Za nemoteno poslovanje vseh obratov so uvedli s takojšnjo veljavnostjo na vsem že omenjenem področju obvezno delovno službo. Na isti vladni seji so tudi sklenili ustanovitev naglega sodišča, pred katero bodo prišli vsi tisti, ki bi med letalskim alarmom ali napadom ropali po zasebnih stanovanjih, trgovinah ali obratih. Za vse take zločince je določena smrtna kazen.

U. Mioni — V. Lovšin

Zgodovinski roman
iz časov sv. Pavla

RAHELA

27 Ananija je ta večer zastoj čaka Ozeja; služabnik ga ni dobil doma; blodil je po mestu zaposlen kljub sobotnemu počitku, da pripravi Pavlov umor.

Pavla so privedli iz dvorane velikega zbora v njegovo malo in pusto celico, opremljeno samo s slamnjačo, ki je služila za posteljo, s stolom in mizo; to je bilo vse. Niso ga pa vklovali v verige, ker je bil rimski državljani in tudi Lizija je dvomila, da bi bil sploh kaj kriv. Ni si bil še na jasnem glede jetnikove osebnosti. Judje ga sovražijo, to je res, ali pa je njihovo sovraštvo imelo vzroke v postavi? Zločini, ki so mu jih pripisovali, so bili taki, da so ga prisilili obdržati ga v ječi ali pa sporočiti namestniku? Zato je odšel popoldne k Pavlu.

»Veš, da si mi uganka,« mu pravi, ko je odzdravil na njegov pozdrav. »Večraj so te vsi hoteli umoriti; danes sem te moral braniti pred jezo velikega duhovnika, ki te je hotel dati klofutati; in potem je zadostovala ena sama tvoja beseda, da si vrgl preprič med svoje nasprotnike in si jih mnoge pridobil naklonjene in naščuval tako razburjenje, da so nate pozabili in se med seboj spopadli.«

»Mene sovražijo, ker verujem v vstajenje mrtvih,« odvrne apostol.

»Moram se smejeti, ko učiš take neumnosti. Toda po rimskih postavah ni to noben zločin.«

»Ali me boš spustil na svobodo?«

»Hočem te še enkrat zaslišati; pripravi svoj zagovor. Potem bom videl, kaj se da storiti v tvojo korist,« odgovori Lizija in odide.

Pavel je prebil popoldne v molitvi. Bil je gotov, Sovraštvo judov mu je prizadejalo mnogo boleti; trpel je, ko je videl, da so nasilno zavrgli resnico in je jadikoval z Gospodovimi besedami: »Jeruzalem, Jeruzalem, ki moriš prebrskati in kamnaš tiste, ki so k tebi poslani: mesto, ki si umorilo Boga, ki si prelilo kri Kristusa in ga pribilo na križ, tistega, ki je prišel za tvoje rešenje; kolikokrat sem hotel zbrati tvoje otroke kakor koka svoja piščeta pod peroti in vas pripeljati h kralju Mesiju, pa niste hoteli? Kmalu se bo uresničila beseda Moža bolečin, ki je rekel o tebi: Glejte vaša hiša vam bo zapuščenca pa od tebe ne bo ostal niti kamen na kamnu in vse bo v neredu.«

Apostol je videl razdejanje svetega mesta; videl je njegove stavbe, kako so postale plen ognja; ta se dviga visoko proti nebu in vse uničuje; razruši se ogromni napis templja in od starega Jeruzalema ne ostane kamen na kamnu. In čutil je ogromno grenkost v svojem srcu, ker je tako zelo ljubil svoje mesto in svoje ljudstvo.

Mislil je sam nase. Ker je bil zaprt v ječi, ni mogel oznanjati veselega nauka, pomirjati spreobrnjenice iz judovstva z onimi iz poganstva, vrniti se v Antiohijo, ponesti evangelij v oddaljene kraje in se podati v tisti Rim, ki ga je tako želel videti in v Španijo, ki jo je želel pridobiti za Jezusa.

Nastopila je noč. Legel je na slamnjačo, pa ni mogel zaspati. Njegovo srce je bilo preveč zagrenjeno. Iskal je ponovno tolažbe v molitvi in rekel:

»Oče, ako je mogoče, naj se spreobrne Izrael in naj se skrajša čas moje ječe. Vendar ne moja volja, ampak tvoja naj se zgodi.«

Med molitvijo je bleščeča luč napolnila celico in v tej luči je zagledal Jezusa. Videl je njegov sladki, dragi in ljubki obraz; prebodene roke, ranjene noge in odprto stran. Kristusova podoba je bleščeča in v tej luči se bleste rane kot dragoceni rubini.

Pavel poklekne na tla; njegovo srce zagori v ljubezni: zdi se mu, da ga bo povzli plamen brezmejnega hrepenenja; željno stegne roke proti Gospodu in njegove ustnice jecljajo:

»Jezus!«

Gospod se mu je sladko nasmešnil z vsem žustvom ljubezni in njegove božje ustnice so se odprle:

»Bodi pogumen, kakor si pričeval o meni v Jeruzalemu, tako je treba, da boš pričeval tudi v Rimu.«

Prikazen je izginila; zopet se je stemnilo v celici; toda v duhu in srcu je bilo Pavlu tako mirno kljub njegovi prihodnosti; vedel je, da se mu ni ničesar bati; ne bo padel kot žrtev sovraštva svojih sovražnikov in njegova želja bo uslišana. Pričeval bo o Jezusu tudi v Rimu. Govoril je Gospod proti modrosti v Atenah in jo osramotil z neumnostjo križa; zbehal bo tudi osabnost Rima, ko bo nasproti nji postavil ponižnost križanega Boga...

Prebil je noč v molitvi.

Zgodaj zjutraj je stopil v njegovo celico ječar. Dober možak je bil stari Lupus. Ravnal je z jetniki tako kakor je upal, da bo dobil od njih napitnino. Kolikor višjo napitnino je pričakoval, toliko večjo uslužnost jim je kazal. Od Pavla, rimskega državljanca, je mnogo pričakoval. Že mož, ki je prosil, da bi ga pustil k Pavlu, mu je dal veliko napitnino. Zato je bil do apostola izredno ljubezniv.

»He! stariček, nek mladenič je, ki bi rad govoril s teboj.«

Pavel se je zdrzil med molitvijo.

»Kdo?«

»Pravi, da je tvoj nečak. Ali ga hočeš videti?«

»Naj vstopi, dobri Lupus.«

Ječar se smehlja.

»Da ukrotimo volka,« mu moramo vreči mnogo mesa v žrelo,« odgovori in stopi na vrata in zakliče: »Halo; mladenič! Striček te pričakuje.«

Pavlin ni bil več mladenič po zahodnem pojmovanju; je že prekoraj trideset let, toda na vzvodu kličejo tridesetletne moške še za mladeniče.

Vstopil je v stričevo celico. Bil je ginjen. Padel mu je k nogam in mu poljubil rob obleke. »Strič! Jetnik iz ljubezni do Jezusa!« je vzkliknil.

»Vstani, dobri Pavlin,« mu reče »apostol prijazno. »Kaj ne, novice prinašaš? Gotovo kakšne zelo važne novice, ker sicer bi ne bil prišel tako zgodaj.«

»Prišel sem bil že snoči, stric, pa mi niso dovolili vstopiti,« pravi Pavlin in pripoveduje apostolu o zaroti in kako je hotel Ananija doseči pri tribunu, da bi ga ponovno pripeljal pred veliki zbor, da bi dobili zarotniki priliko, da ga umore.

»Ubogi zaslepljenec!« vzklikne Pavel. Nečaku pa reče: »Poklič! Lupa.«

Stari ječar si ni dal dvakrat reči.

»Rad bi govoril z enim izmed stotnikov,« mu reče apostol.

»Tako zgodaj?«

»Ali spe?«

»So že zbudjeni.«

»Poklič! enega,« mu naroči Pavel in mu stisne med prste nekaj denarja, ki mu je še ostal od izdatkov, ki jih je imel z očiščevanjem nazirejcev.

»Ti, da, ti veš, kaj da mož nogam,« pripomni Lupus s smehljajem in odide iz celice.

»Kaj nameravaš?« vpraša Pavlin strica.

»Dal te bom odpeljati k tribunu. Lizija je pošten in jaz bom izprosil milost spreobrnjenja. Bog naj razsvetli njegov razum. Njemu boš povedal vse podrobnosti.«

Stotnika ni bilo treba čakati. Jetnik je bil rimski državljani in zato so ga uslišali. Pomislilo, da je bil stotnik kristjan. Nekateri vojaki od posadke v Jeruzalemu so se oklenili vere pod vplivom čudežev, ki so se dogodili v mestu in razsvetljeni od navdihnjenja milosti.

»Pozdravljen, oče!« pozdravi stotnik apostola.

»Bog naj te blagoslovi, sin,« odvrne Pavel, ki je že vedel, da je stotnik kristjan. »Odpelji, prosim te, tega mladeniča k tribunu, ker mu ima nekaj zaupnega sporočiti.«

* Volk pomeni latinsko lupus, zato se igra s pomenom svojega imena in namigava na napitnino.

»Pojdi!« reče stotnik in pelje Pavlina po ozkih tiopnicah iz ječe v gornje prostore. Dospela sta na malo dvorišče in čez to po stopnicah, ki so vodile v tribunovo stanovanje.

Stotnik veli Pavlinu počakati in vstopi k odličnemu tribunu.

»Jetnik Pavel me je poklical in prosil, naj pripeljem nekega mladeniča k tebi, ker ti ima nekaj povedati,« pravi.

»Dobro. Reci Pavlu, da me je Ananija prosil, da ga pripeljem ponovno pred sindrijo. Sli bomo malo pozneje. Naj se pripravi, ako misli na svoje opravičevanje.«

Stotnik veli Pavlinu vstopiti.

»Pozdravljen, prejasni Lizija,« ga ta pozdravi.

»Kdo si?«

»Nečak tega Pavla, ki je zaprt.«

»Si Jud?«

»Ali bi bil prišel potem k tebi, dobri tribun?«

»Res. Ta rod misli, da bo postal nečist, ako se mi približa. Torej Rimljan?«

»Rimski državljani,« odgovori Pavlin odločno kakor Pavel.

»Kaj mi želiš povedati?« vpraša vljudno Lizija. Rimsko državljanstvo je napravilo nanj dober vtis.

»Kar ti imam povedati, ti moram epročiti na ušesa, dobri tribun.«

Lizija prime Pavlina za roko in se umakne z njim v samoto. Bolje bi bil storil, da bi odločil stotnika, toda tribun je bil zelo previden, odkar je bil nek zagrozen Jud med avdienco zarinil proti njemu bodalo, da bi ga zadel, v prsi. Od tega dne je bil bolj pazljiv in ni nikogar sprejemal popolnoma sam. Pri vsaki avdienci, tudi zasebni, je morala biti poleg zaupna oseba, redno eden centurijonov, ki bi ga v primeru potrebe branil.

»Kaj mi imaš povedati?« ga vpraša.

»Jude so se dogovorili, da te poprosijo, da bi jutri privedel Pavla v veliki zbor, kjer te bodo prepričali, da je njegova smrtna obsodba upravičena.«

»Kako to veš?«

Pavlin ne odgovori na vprašanje, marveč nadaljuje:

»Ti se jim pa ne daj pregovoriti...«

»Oh, oh! Kdo pa si ti, ki se mi drzneš ugovarjati?« ga kara tribun.

»Ne stori tega, ker veš kot štirideset mož pripravljajo zasodo; zakleli so se, da ne bodo ne jedli ne pili, dokler ga ne ubijejo v dvorani velikega zbora ali na potu. Uspejo jim bo, kot lakota in žeja jih je privedla že do obupa.«

»Norci, zares norci! Zakaj sovražijo tvojo strica?«

»Ker uči resnico. Ako bi ti poznal njegov nauk, odlični tribun, bi postal njegov učenec,« Lizija se smehlja.

»Njegov učenec, Nikoli! Imam že svoje pričanje, katerega ne bom menjal. Rim ukazuje in vsi morajo ubogati; samo ena postava je, katere se moramo vsi držati, rimska, in jaz moram biti pripravljen tudi življenje dati za veličino večnega mesta in braniti njeno gospodstvo nad svetom.«

»Toda duša?« ugovarja Pavlin.

»Molči! mu veli tribun. »Ne povej nikomur, da si mi to naznanil. Pojdi.«

»Saj ne boš peljal Pavla pred veliki zbor?«

»Pojdi!« ponovi tribun, ki ni hotel razodeti svojih sklepov prvemu.

»Stric...«

Tribun se smeje. Pavlinova bojazen za strica mu je ugajala.

»Ne boj se. Ne bodo mu skrivili niti lasu,« ga potolaži.

Pavlin potolažen odide s krščanskim stotnikom. Na hodniku vpraša ta apostolovega nečaka:

»Ali si kaj dosegel?«

»Prosil sem varstva za strica.«

»Ne boj se. On je rimski državljani in Lizija ga bo branil.«

Te besede so povečale Pavlinovo zaupanje. Tribun pa je medtem mrmral:

»Ta Pavel je zelo nevaren človek. Zmožni so vdreti v trdnjavo, da ga umore. Lakota in žeja jih bo prisilila k še bolj norim početjem in ako mi umore Pavla pred razpravo in brez predhodne obsodbe, bom imel mnogo sitnosti. Zlodaj! Rimski državljani. Bolje bo, da ga pošljem v Cezarejo k namestniku. Naj razmota zmehčajo on, plemeniti Antouij Feliks.«

Križem sveta

Dva milijona pomaranč bo segnalo

Ker ne morejo dobiti zabojev za pošiljanje, bo v Palestini segnalo za 2 milijona zabojev pomaranč. Od začetka vojne ni mogla Palestina več izvažati sadja, ki je prej tvorilo štiri petine vsega izvoza Palestine. Vlada je dovolila kmetovalcem v stiski že več 3 odstotnih posojil v višini 2,25 milijona funtov. Kmetje trde, da so iz svojega potrošili še 4,25 milijona da ne bi propadli dosednji nasadi. Če se tudi letošnja žetev ne bi mogla prodati, zahtevajo, da vlada odkupi 100.000 pomaranč po ceni šest funtov za tono. Ker je vlada že jamčila za novo posojilo v višini 850 tisoč funtov, bo narasla letošnja podpora vlade na 1,5 milijona funtov.

Racionirana živila tudi na Švedskem

Švedsko prebivalstvo je bilo glede na vremenske razmere vajeno večjih obrokov živil, kakor ljudje v toplejših krajih. Če znaša obrok masčob na mesec 1 kg, je to za švedske razmere malo. Sira imajo sedaj Švedi samo 20 dkg na mesec, mesa dobivajo 400 gr na teden, obrok kruha pa znaša 1700 gramov na teden. Na krušno karto prodajajo tudi testenine. Slačkorka dobi vsaka oseba 1,6 kg na mesec, riža pa le manjše količine. Nakup mleka je prost, vendar sme mleko vsebovati le 3% masčobe. Obroki kave so znašali v zadnjih sedmih mesecih po 100 gramov, obroki čaja pa po 70 gr na mesec. V splošnem se je življenje na Švedskem zelo podražilo.

Romunsko vinogradništvo

Pri svetovnem pridelku vina je Romunija po količini svojega pridelka na četrtem mestu, njeno vinogradništvo pa še ni tako razvito, da bi moglo zavzeti v narodnem gospodarstvu primerno mesto. Romunski letni pridelok vina znaša 8 do 10 milijonov hl, romunska vina pa vsebujejo 10 do 14 stopinj alkohola. Od vseh romunskih vinogradov pride 37.157 ha na necepljeno, 121.225 ha na cepljeno trto, 177.647 hektarov pa na samorodnico.

Pomanjkanje hrane

Iz Rima poročajo, da se bo letos v Braziliji prvič zgodil čudež, da ne bodo uničili kavine žetve. To pa zato, ker je splošno po svetu čutijo pomanjkanje prave kave. Vso kavo, ki jo ima Brazilija za izvoz na razpolago, bosta odkupili Anglija in Združene države. Pomanjkanje kave je tem večje, ker je prišel azijski kavni trg popolnoma v japonske roke.

Oljka daje masčobo

Od oljke nima Grčija samo izdatne količine jedilnega olja, temveč tudi potrebno masčobo za izdelavo mila, ki se v zadnjem času zelo uspešno razvija. Te masčobe dobivajo iz tropin, ki ostanejo pri izdelavi jedilnega olja. Na 100 kg jedilnega olja pride po 20 kg masčob iz tropin. Letni pridelok olja je 110.000 do 130 tisoč ton (od tega okrog 60.000 ton za izvoz), masčob iz tropin pa 18 do 20 tisoč ton. V Grčiji obratuje že 40 do 50 industrijsko urejenih milarn, milo pa izdelujejo tudi v obrtu in v gospodinjstvih. Najvažnejši izdelek velikih in malih milarn je trdo, zeleno milo za pranje. Letni izdelek tega dobrega mila je nad 12.000 ton, od tega po izvozi 6 do 7 tisoč ton. V večjih milarnah se v zadnjem času prav dobro razvija tudi izdelek toaletnega mila.

Podražitev živil v Grčiji

Trgovinska zbornica v Istanbulu je objavila podatke, iz katerih je razvidno, kako so se v Turčiji v zadnjih letih podražila najvažnejša živila. Od leta 1938 do konca novembra 1943 so navedene naslednje podražitve: kruh za 450%, meso za 300%, sveže soljice za 380%, ribe za 400%, oljivo olje za 400%, maslo za 345%, sladkor za 800%, jajca za 420%, krompir za 300% in mleka za 280%. Iz tega sledi, da so se v povprečnem gospodinjstvu med vojno podražila najvažnejša živila za okrog 370%.

Stene poslušajo

V vojni in tudi sicer se često omenja, da imajo zidovi ušesa. Ta rek, ki se pojavlja v literaturi v začetku 16. stoletja, je zdaj pojasnjen po zaslugi nekega ženskega zgodovinarja. Ko je kraljica Katarina Medici prišla na Francosko, je prinesla s seboj ne le preudarnost svoje rodovine, temveč tudi veliko mero nezaupljivosti. V Louvren si je dala namestiti naprave, ki so ji omogočale prisluškovanje pomenkov, ki so se vršili daleč od nje. To prisluškovanje se je vršilo na temelju posebnih akustičnih zakonov a pomočjo dimnikov. Tako se je nekega dne pojavila krilatca, da »zidovi slišijo«. Katarina Medici je vedno bila poučena, kaj govorijo nji drugi ljudje in je po tem uravnavala svoje vladanje.

S krvjo napisan ljubezenski roman

Neki ameriški dijak je napisal ljubezenski roman z lastno krvjo. Za to naporno delo, združeno s precejšnjimi bolečinami, je rabil tri leta. Večkrat je moral delo prekiniti, ker je zaradi izgube krvi tako oslabil, da niti peresa ni mogel držati v roki. Mladenič trdi, da se more pravi ljubezenski roman napisati samo s krvjo lastnega srca.

Ni bilo vse tako

Sahara je bila nekoč rodovitna, tako trdi brniski profesor Absolon. Profesor je sam prebival dalje časa v Sahari. Zbiral je dokaze, ki pravijo, da je bilo vse ogromno ozemlje v predzgodovinski dobi polno bujnega rastlinstva in živalskega. Mnogo je bilo v sedanjih puščavi človeških naselbin, katerih ostanki se sedaj nahajajo globoko pod puščavskim peskom. Iz še nedognanih vzrokov so v poznejši dobi usahnilo vodne žile.

Križanka št. 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10								
11					12			
13			14		15	16		
17		18				19	20	
21								
22	23	24					25	26
27		28	29			30		
31			32		33			
34								
35					36			

Vodoravno: 1. metalni krožec, 6. madež, 10. presenečen, 11. gora v Grčiji, 12. sopraga, 13. velik ptič, 14. član izumrlega evropskega naroda, 16. slovenski zgodovinar, 17. okrajšan veznik, 18. ribiško orodje (množ.), 20. osebni zaimek, 21. roparji, 22. obrtnik (brez samoglasnika), 24. obljublja, 25. dve tretjini besede »apik, 27. moško ime, 29. moško ime, 30. število, 31. planinska ptica, 33. okraj, 34. zamotano, 35. letopis, 36. turško moško ime.

Navpično: 1. rimska boginja, 2. staroslovensko ime, 3. slovenski vseudi. profesor, 4. del spovedi, 5. ime in priimek slovenskega pesnika, 6. neresnica, 7. »grenci v srbohrvaščini, 8. državni zbor v starem Rimu, 9. letopisi, 14. surova, 15. delati pri statvah, 18. hrvaško »kdoc, 19. žensko ime,

Igla v kopi sena

Da bi se našla igla, ki jo zatakne hudomuš, neč v kopo sena, je skoraj izključeno ali vsaj malo verjetno. Vendar pa se je našel šaljivec, ki je tudi to zvito rešil. Stavil je, da bo našel iglo v nekaj minutah. Po sklenjeni stavi je dal kopo sena stisniti v balo, to pa so odnesli v rentgenološko postajo, kjer so v petih minutah ugotovili, kje je igla in jo potegnili iz sena.

Češki hmelj

Vrhovni urad za ceno je na Češkem objavil nove najvišje cene za letošnji hmelj. Po tej objavi so določene naslednje cene za 50 kg hmelja pri proizvajalcu: za žaški okraj od 1800 do 2000 Kč, za roudniški okraj pa od 1050 do 2300 Kč. Kot najvišje cene za prodajo hmelja inozemskim pivovarom so bile franko nakladalna postaja določene naslednje cene za 50 kg hmelja: za žaški hmelj 3100 Kč, za roudniški hmelj pa 2800 Kč.

Velika dolinska zapora

V Bolgariji grade največjo dolinsko zaporo na Balkanu. K temu jih je prisililo pomanjkanje vode v Sofiji. Zapora bo na pogorju Rila. Načrtje so izdelovali več let. V zadnjih dneh je skupina inženirjev obiskala zgradbo. Jez je dolg 525 m, globok 51 m, ograda pa visoka 35 m. Jez bo vseboval 15.300.000 hubičnih metrov vode. Še letos bodo dela dokončali do tiste mere, da bo bolgarska prestolnica že dobivala od tod vodo.

Bolgari navdušeni za umetna gnojila

Poraba umetnih gnojil se je v zadnjih letih na Bolgarskem zelo povečala. Dojem je še pred štirimi leti vsa Bolgarska uvozila komaj 800 ton umetnih gnojil, so letos naročili samo prebivalci plovdivskega okraja 15.000 ton umetnih gnojil. Tudi v drugih krajih Bolgarske je uporaba umetnih gnojil zaradi obilnih uspehov umetnega gnojenja zelo narasla.

22. nevezana beseda, 23. mohamedansko sveto pismo, 25. del sobe, 26. pazil, 28. gora v Karavankah, 30. del Vojvodine, 32. trije enaki soglasniki, 33. število.

Rešitev križanke št. 9

Vodoravno: 1. kr., 3. uspeh, 8. da, 10. rektorat, 11. opal, 12. seno, 13. na, 15. varan, 18. km, 19. als, 21. nor, 22. Ali, 23. zapovedan, 24. tri, 25. din, 26. Ida, 28. A. M. (Anton Medved), 29. satan, 31. ad, 32. njim, 33. Soča, 37. katoličan, 38. Ak, 39. oljna, 40. da.

Navpično: 1. krona, 2. rep, 3. udar, 4. S. K. L., 5. pokrovitelj, 6. eks, 7. hren, 8. dam, 9. atomi, 14. alarm, 16. anoda, 17. arena, 18. klada, 20. spi, 22. Adi, 24. tanka, 27. Adana, 29. sito, 30. noče, 33. jak, 34. mol, 35. sin, 36. čad.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Semena

za polje in vrt

nudi

DOMINIK BEZENŠEK

Ljubljana,

Miklošičeva štev. 6,

palata

Ljudske posojilnice

Želod

svež ali suh kupujemo po najvišjih cenah v skladišču »Alpa«, — Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 18.

Iščem kmetičev dekle

za pomoč gospodinj in v mlino. Plača dobra. Franc Porenta. Zavoglje 9, Dobrunje pri Ljubljani.

Zamenjam

do 1000 kg dobrega sena za semenski kromir. Zadržati št. 68, Dobrunje.

Herausgeber — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak, Prof. I. R. profesor v pok. — Schriftleiter — Urednik: France Kremžar, Journalist, časnika. Für »Ljudska tiskarna« — Za »Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, Direktor, ravnatelj. — Alle in Laibach — Vsi v Ljubljani. »Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za izposojnino 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa sprava »Domoljuba«. — Oglasi so zaračunani po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave št. 40-41.